

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1919 kl. 1/2 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

Närvarande: herrar Åkerman, Gezelius, Alexanderson, Rogberg, greve Spens, Fagerlin,* Lagerkvist, Lindley,* Hederstierna, Rehn, Carlson i Karlshamn, Söderberg, Carlsson i Solberga och Billqvist.*

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 21 mars 1919 dagtecknad, till första lagutskottet hänvisad proposition, nr 384, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till lag om ändring i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet, i den mån ej redogörelse därför här nedan lämnas, hänvisa till den kungl. propositionen.

Förevarande proposition har föranletts av riksdagens skrivelse den 8 mars 1918, däri riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes, efter verkställd utredning, låta företaga en fullständig revision av lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 samt för riksdagen framlägga det för-

Utskottet.

Bihang till Riksdagens protokoll. 1919. 9 saml. 1 avd. 32 häft. (Nr. 35.) 1

slag, vartill utredningen kunde föranleda. Det framlagda lagförslaget har emellertid inskränkts till att avse vissa detaljändringar av gällande skiljemannalag, avsedda att bättre än nuvarande bestämmelser förhindra de av lagen öppnade möjligheterna till obstruktion. Om anledningen till denna begränsning yttrar departementschefen, att, då en utredning i syfte att åstadkomma en fullständig omarbetning av skiljemannalagen icke kunde förväntas fullbordad inom den närmaste tiden men ett trängande behov att undanröja de möjligheter till obstruktion, lagen erbjuder, torde, såsom riksdagen framhållit i nyssnämnda skrivelse, föreligga, det synts honom angeläget att undersöka, huruvida detta begränsade ändamål redan nu måtte kunna tillgodoses genom vissa ändringar av berörda lag. I likhet med departementschefen anser utskottet det starka behovet av särskilda åtgärder i syfte att motverka obstruktionen kunna motivera ett framläggande för sig av de ändringar, här ifrågasatts. Utskottet vill emellertid uttryckligen framhålla vikten av att icke denna partiella ändring måtte föranleda ett undanskjutande av den allmänna revision av skiljemannalagen i dess helhet, varom riksdagen gjort framställning.

Det föreliggande lagförslaget finner utskottet vara ägnat att i huvudsak tillgodose det med förslaget avsedda syftet. Emellertid anser sig utskottet i anslutning till vad departementschefen därutinnan anfört böra framhålla nödvändigheten av att vederbörande överexekutor städse kommer att före utseende av skiljeman ägna synnerligen omsorgsfull prövning åt frågan om de kvalifikationer, som för den förevarande tvistens avgörande skäligen böra fordras av skiljemannen, detta så mycket mera, som enligt lagförslaget överexekutors befogenhet i fråga om utseende av skiljeman väsentligen utvidgats. Utskottet vill ifrågasätta, huruvida icke i samband med utfärdande av lag i ämnet vederbörande överexekutors uppmärksamhet lämpligen borde fästas å denna angelägenhet.

Granskningen av lagförslagets särskilda bestämmelser har givit utskottet anledning till här nedan intagna ändringsförslag och uttalanden.

8 §.

I överensstämmelse med vad för närvarande är förhållandet bör i lagen intagas en uttrycklig föreskrift därom, att vad i 6 § är stadgat om det första valet av skiljeman skall i tillämpliga delar gälla jämväl om parts val av ny skiljeman i avgången skiljemans ställe. I detta syfte har utskottet föreslagit ett tillägg till förevarande paragraf.

9 §.

I likhet med två ledamöter av lagrådet anser utskottet, att, då någon tvekan icke bör råda om att lagen redan i sin nuvarande lydelse bör förstås på sätt denna paragraf angiver, paragrafen såsom överflödigt torde böra utgå. Utskottet har alltså föreslagit paragrafens uteslutande ur lagförslaget, i anslutning vartill stadgandet under 9 b § upptagits såsom 9 a § och ingressen till lagförslaget i överensstämmelse därmed ändrats.

11 §.

I förevarande paragraf föreslås vissa mindre redaktionella jämkningar, som icke torde fordra någon särskild motivering.

11 a §.

I denna paragraf förutsättes, att icke blott part utan jämväl skiljeman skall äga att hos överexekutor göra hemställan om utseende av skiljeman eller om förlängning av den tid, inom vilken skiljedom giltigen må meddelas. Departementschefen har härom anfört, att denna fråga, varom tvekan yppats i praxis, borde besvaras i lagen. Till stöd för det jakande svar, som sålunda gives, har han åberopat, att praktiska skäl syntes tala för att icke blott part utan även skiljeman borde äga befogenhet att göra ansökan om förlängning av tid, samt att det någon gång torde vara av gagn, att skiljeman hade rätt att hemställa om utseende av skiljeman, liksom det icke torde möta några betänkligheter att medgiva honom denna senare rätt, blott parterna bereddes tillfälle att yttra sig över ansökan. Utskottet delar icke den av departementschefen härutinnan uttalade uppfattning. Utskottet finner den befogenhet, varom här är fråga, principiellt böra tillkomma parten allena; det torde bäst stå i överensstämmelse med hela skiljemannainstitutets läggning i vårt land, att ansökan om utseende av skiljeman eller om förlängning av tid ankommer på partens initiativ. Avsevärda praktiska olägenheter torde näppeligen följa av en dylik begränsning. Men väl torde befogade invändningar kunna riktas mot att tillägga jämväl skiljeman denna rätt. Därtill kommer, att en dylik befogenhet för skiljeman lätteligen skulle kunna giva ytterligare näring åt den tyvärr redan nu alltför utbredda uppfattningen, att skiljemannen snarare är partens ombud än en opartisk domare. Och vad särskilt beträffar ansökan om utseende av ny skiljeman torde det knappast vara lämpligt, att den ene skiljemannen skall

kunna göra en ansökan, som i vissa fall faktiskt innebär, att hans medskiljeman skall skiljas från uppdraget. I överensstämmelse med vad nu anförts har stadgandet i förevarande paragraf omredigerats.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förevarande lagförslag icke kunnat i oförändrat skick antagas, må för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Lag

om ändring i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

Härigenom förordnas, att 6—11 §§ i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 skola erhålla följande ändrade lydelse samt att i nämnda lag skola införas *tre* nya paragrafer med beteckning 9 a §, 9 b § och 11 a §, av den lydelse här nedan sägs:

Härigenom förordnas, att 6—11 §§ i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 skola erhålla följande ändrade lydelse samt att i nämnda lag skola införas *två* nya paragrafer med beteckning 9 a § och 11 a §, av den lydelse här nedan sägs:

6 §.

Skola parterna var för sig välja skiljemän, och har endera parten skriftligen underrättat motparten om sitt val, vare denne, där ej annorlunda är genom skiljeavtalet bestämt, pliktig att inom fjorton dagar därefter lämna den andra parten skriftlig underrättelse om sitt val av skiljeman.

Part, som lämnat motparten underrättelse om sitt val av skiljeman, må ej utan motpartens medgivande återkalla valet.

7 §.

Har någon, som blivit genom skiljeavtalet utsedd till skiljeman, av sagt sig uppdraget, eller varder han på grund av jäv eller av annan anledning hindrad att fullgöra detsamma, vare i avseende på den tvist, som är ifråga, avtalet förfallet, där ej parterna annorlunda överenskommit.

8 §.

Om skiljeman, som ej är nämnd i skiljeavtalet, avsäger sig uppdraget eller

8 §.

Om skiljeman, som ej är nämnd i skiljeavtalet, avsäger sig uppdraget eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

icke deltagar i skiljemännens arbete på sätt för dess vederbörliga fortgång kräves, skall, så vida ej skiljeavtalet innehåller annan bestämmelse, skiljeman utses av överexekutor i den ort, där endera parten har sitt bo och hemvist.

Var skiljemannen utsedd av part, och berodde hans avgång av jäv eller laga förfall, som uppkommit efter valet, välje dock parten själv annan skiljeman i hans ställe.

(Utskottets förslag.)

icke deltagar i skiljemännens arbete på sätt för dess vederbörliga fortgång kräves, skall, så vida ej skiljeavtalet innehåller annan bestämmelse, skiljeman utses av överexekutor i den ort, där endera parten har sitt bo och hemvist.

Var skiljemannen utsedd av part, och berodde hans avgång av jäv eller laga förfall, som uppkommit efter valet, välje dock parten själv annan skiljeman i hans ställe; och gälle om sådant val i tillämpliga delar vad i 6 § är stadgat.

9 §.

Fullgöres ej vad part, som skall välja skiljeman, i sådant avseende åligger, eller kunna i det fall, att skiljeman skall av andra skiljemän tillkallas, dessa ej förena sig om valet, vare lag, som i 8 § första stycket sägs.

9 a §.

Har skiljeman blivit av andra skiljemän tillkallad eller, i brist av åsämja dem emellan, av överexekutor utsedd, medför annan skiljemans därefter inträffade avgång icke rubbning i förutnämnda skiljemans behörighet.

9 b §.

Skiljeman, som blivit av andra skiljemän tillkallad eller, där dessa ej enats, utsedd av överexekutor, har att bestämma lämplig ort och tid för skiljemännens sammanträde.

9 a §.

Skiljeman, som blivit av andra skiljemän tillkallad eller, där dessa ej enats, utsedd av överexekutor, har att bestämma lämplig ort och tid för skiljemännens sammanträde.

10 §.

Har, sedan yrkande om skiljeavtalets tillämpning blivit framställt, part bestritt yrkandet, eller har part, som skolat välja skiljeman, ej fullgjort vad honom i sådant avseende ålegat, och vill motparten, hellre än att vidare påkalla skiljedom i tvisten, sin talan däri vid domstol utföra, må skiljeavtalet ej utgöra hinder för tvistens prövning vid domstol.

11 §.

Parterna äga bestämma viss tid, inom vilken skiljemannaåtgärden skall vara

11 §.

Parterna äga bestämma viss tid, inom vilken skiljemannaåtgärden skall vara

(Kungl. Maj:ts förslag.)

avslutad. Är ej skiljedom meddelad inom sålunda bestämd tid, vare med avseende å den tvist, som överlämnats till skiljemännens prövning, skiljeavtalet förfallet.

Är sådan bestämmelse, som i första punkten avses, ej given, skall skiljedom meddelas inom sex månader, räknade från den dag, då skiljeavtalet slöts, eller, där skiljeavtalet avser framtida tvist eller ej är skriftligen upprättat, från den dag, då dess tillämpning påkallades i den ordning, som i 5 § sägs; dock skall, därest tvist om skiljeavtalets giltighet eller tillämplighet inom nämnda tid varder anhängiggjord vid domstol, tiden för skiljedoms meddelande räknas från den dag, då sådan tvist blivit slutligen avgjord. Överexekutor, som i 9 § sagts, må likväl, när särskilt skäl därtill är, medgiva förlängning av den i detta stycke bestämda tiden, dock icke, utan synnerlig anledning, med mera än sammanlagt sex månader. Skiljeavtalet vare i avseende å den ifrågakomna tvisten förfallet vid den fastställda tidens utgång, där ej dessförinnan antingen meddelats skiljedom eller rörande *tvistens* förlängning gjorts ansökan, som av överexekutor bifalles.

11 a §.

Beslut över ansökan om utseende av skiljeman eller förlängning av tid för skiljedoms meddelande må av överexekutor icke givas, med mindre sökandens motpart eller, där sökanden är skiljeman, båda parterna lämnats tillfälle att yttra sig i ärendet.

Mot överexekutors beslut, varigenom skiljeman blivit utsedd eller fråga om förlängning av tiden för skiljedoms meddelande avgjorts, må klagan ej föras; dock vare beslutet utan verkan, där domstol förklarar skiljeavtalet icke ha-

(Utskottets förslag.)

avslutad. Är ej skiljedom meddelad inom sålunda bestämd tid, vare med avseende å den tvist, som överlämnats till skiljemännens prövning, skiljeavtalet förfallet.

Är sådan bestämmelse, som i första punkten avses, ej given, skall skiljedom meddelas inom sex månader, räknade från den dag, då skiljeavtalet slöts, eller, där skiljeavtalet avser framtida tvist eller ej är skriftligen upprättat, från den dag, då dess tillämpning påkallades i den ordning, som i 5 § sägs; dock skall, därest tvist om skiljeavtalets giltighet eller tillämplighet inom nämnda tid varder anhängiggjord vid domstol, tiden för skiljedoms meddelande räknas från den dag, då sådan tvist blivit slutligen avgjord. Överexekutor, som i 8 § första stycket sagts, må likväl, när särskilt skäl därtill är, medgiva förlängning av den i detta stycke bestämda tiden, dock icke, utan synnerlig anledning, med mera än sammanlagt sex månader. Skiljeavtalet vare i avseende å den ifrågakomna tvisten förfallet vid den fastställda tidens utgång, där ej dessförinnan antingen meddelats skiljedom eller rörande *tidens* förlängning gjorts ansökan, som av överexekutor bifalles.

11 a §.

Beslut över ansökan om utseende av skiljeman eller förlängning av tid för skiljedoms meddelande må av överexekutor icke givas, med mindre sökandens motpart lämnats tillfälle att yttra sig i ärendet.

Mot överexekutors beslut, varigenom skiljeman blivit utsedd eller fråga om förlängning av tiden för skiljedoms meddelande avgjorts, må klagan ej föras; dock vare beslutet utan verkan, där domstol förklarar skiljeavtalet icke ha-

(Kunsl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

va ägt giltighet eller tillämplighet å
den tvist, varom fråga är.

va ägt giltighet eller tillämplighet å
den tvist, varom fråga är.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1919, men äger ej utan parternas med-
givande tillämpning å skiljeavtal, som slutits före nämnda dag.

Stockholm den 28 maj 1919.

På första laguskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.
